

Utredning om avgift för textilavfall från ideella aktörer

Bakgrund

Från 1 januari 2025 gäller krav på utsortering och separat insamling av textilavfall från hushåll och verksamheter. Kommunerna ska ansvara för att samla in textilavfall som är kommunalt avfall.

Från och med den 1 oktober 2025 gäller undantag i 3 kap. 16 § avfallsförordningen från kravet på separat utsortering av textilavfall som:

1. består av strumpor eller underkläder,
2. är möjligt eller angripet av skadedjur, eller
3. är fläckigt, nedsmutsat, slitet eller trasigt så att det omöjliggör eller avsevärt försvårar förberedelse för återanvändning eller materialåtervinning.

Den nya lagstiftningen har kraftigt ökat inflödet av textilier till ideella organisationer som fått lägga betydligt mer tid på sortering av inkomna textilier jämfört med tidigare. Genom undantaget som infördes 1 oktober 2025 har en minskning skett men volymerna är fortfarande betydligt högre än innan lagen började gälla.

Det kraftigt ökade inflödet av textilier har även lett till att de ideella organisationerna behöver lämna ifrån sig betydligt större mängder textilavfall än tidigare och därigenom ökade kostnader för denna hantering.

Malmö stad har tillsammans med kommunalförbundet VA Syd verksamhetsansvar för hanteringen av avfall under kommunalt ansvar, enligt 15 kap. 20 och 20 a §§ miljöbalken. Malmö stad ansvarar genom VA Syd för det textilavfall som uppstår i hushållen och det textilavfall från verksamheter som till sin art och sammansättning liknar det från hushållen. De textilier som lämnas till ideella organisationer är hushållsavfall men när det sorterats av organisationen är det lagstiftningsmässigt att beakta som verksamhetsavfall.

Taxa för avfallsverksamheten beslutas årligen av kommunfullmäktige. Kommunfullmäktige kan besluta att i taxa och avfallsföreskrifter ge undantag för vissa aktörer, till exempel ideella aktörer med 90-konto, gällande avgiften för att lämna sitt avfall.

Tekniska nämndens ordförande har kontaktats av ideella organisationer som påtalar problematiken med hantering och kostnader för textilier som inte kan återbrukas. Ordförande föreslår att tekniska nämnden ger VA Syd i uppdrag att utreda frågan och ta fram ett förslag för hur detta skulle kunna hanteras framöver.

Övervägande

Avfallsavdelningen har utrett frågan baserat på kontakter med branschorganisationen Avfall Sverige samt direkt kontakt med andra avfallsbolag i landet. Arbetet kan sammanfattas enligt nedan:

1. Rättsliga och principiella hinder (likställighetsprincipen och lagstöd)

Att särbehandla vissa aktörer riskerar att strida mot likställighetsprincipen. Därtill beslutade riksdagen den 29 april om *Reformering av avfallslagstiftningen för ökad materialåtervinning* som träder ikraft den 1 juli 2026. Vilket innebär att det kommunala insamlingsansvaret för detaljhandeln upphör vid samma tidpunkt.

2. Risk för konkurrensnedvridning och felaktig marknadspåverkan

Kostnadslättnader till utvalda aktörer kan snedvrیدا konkurrensen och motverka utvecklingen av effektiva marknadslösningar för återbruk och materialåtervinning. Kommunen bör undvika att subventionera en viss affärsmodell.

3. Ekonomiska konsekvenser för avfallskollektivet

Undantag behöver finansieras via avfallstaxan, vilket innebär att kostnader flyttas till andra avgiftsbetalare.

Sammanvägd rekommendation

Mot bakgrund av utredningen rekommenderas att **inte införa generella undantag eller kostnadslättnader i avfallstaxan för ideella secondhand-aktörer i nuläget.**

Samlad bedömning:

Ny lagstiftning, risk för marknadsstörning och ökade kostnader för kollektivet väger tyngre än nyttan av kortsiktiga lättnader. Frågan bör i stället hanteras inom ramen för kommande nationellt producentansvar eller genom marknadslösningar.